

Lapinlauha - Kohti ilmastokestäviä ja energiatehokkaita kuntia Lapissa -hanke

LLHall 9.9.2026
265/00.01.05.33/2026

Valmistelija Knutars Heli Lapin liitto

Lapinlauha – Kohti ilmastokestäviä ja energiatehokkaita kuntia Lapissa -hanke käynnistää Lapin ilmasto- ja energiastrategian (2024–2025) toimeenpanon tukien Lapin ilmastotavoitteiden saavuttamista ja Lappi-sopimuksen ja Lapin Green Deal -tiekartan tavoitteita, kuten päästöjen vähentämistä, energiamurrosta ja kestäväää liikkumista.

Hankkeen tavoitteita ja sisältöjä on kehitetty ja tarkennettu hallituksen palautteen perusteella ja keskustellen kuntien ja muiden sidosryhmien kanssa. Hanketta on kohdennettu keskittymään erityisesti ilmastomuutoksen sopeutumiseen ja energiatehokkuuteen sekä ilmastotyön suunnitelmallisuuteen, seurantaan ja koordinaatioon.

Hankkeen tavoitteena on vahvistaa Lapin kuntien suunnitelmallista ja vaikuttavaa ilmastotyötä ja sen seuranta ja viestintää. Hanke keskittyy erityisesti energiatehokkuuden parantamiseen kunnissa ja ilmastomuutokseen sopeutumiseen kunnan eri toimialoilla ja elinkeinoelämässä. Näitä teemoja tukee myös ilmastotyön seurannan, koordinaation ja viestinnän kehittäminen.

Ilmastotyö, sen seuranta ja siitä viestiminen vahvistaa yleisesti alueen vetovoimaa. Ilmastomuutokseen sopeutuminen vaikuttaa tulevaisuudessa laajasti kuntien tehtävien hoitamiseen. Kuntien on huomioitava muuttuvat ilmasto-olosuhteet entistä systemaattisemmin maankäytössä, rakentamisessa, infrastruktuurin ylläpidossa, varautumisessa sekä palvelujen järjestämisessä, jotta kuntalaisten turvallisuus, hyvinvointi ja toimintakyky voidaan turvata myös muuttuvassa ilmastossa.

Energiatehokkuuden paraneminen auttaa kuntia hallitsemaan kustannuksia, vähentämään energiankulutusta ja kasvihuonekaasupäästöjä sekä parantamaan toimitilojen ja infrastruktuurin toimivuutta. Samalla se vahvistaa kuntien taloudellista kestävyyttä, energiaomavaraisuutta ja kykyä tuottaa palveluja tehokkaasti muuttuvassa toimintaympäristössä.

Hankkeen toimenpiteet on jaettu neljään työpakettiin:

TP1 Ilmastosuunnitelmat ja seuranta kunnissa:

Kuntia tuetaan neuvonnalla ja ohjauksella ilmastosuunnitelmien laatimisessa ja ilmastotyön tavoitteiden, toimenpiteiden ja tulosten systemaattisen seurannan ja raportoinnin kehittämisessä ja hyödyntämisessä viestinnässä, koordinoinnissa sekä päätöksenteossa. Seurannan järjestämiseksi hankitaan -ja otetaan käyttöön ilmastotyön seurantatyökalu sitä haluavissa kunnissa.

TP2 Sopeutumiskyky:

Kuntia tuetaan ilmastoriskien tunnistamisessa, sopeutumisen suunnittelussa ja käytännön ratkaisujen löytämisessä ja käyttöönotossa neuvonnan, työkalujen, koulutusten ja osallistavien toimintamallien avulla. Lisäksi tarjotaan sopeutumistyökaluja elinkeinoelämälle ja osallistetaan nuoria ja muita erityisen haavoittuvassa asemassa olevia ryhmiä sopeutumistyöhön ja toteutetaan kuntakokeiluja, joilla kehitetään ja levitetään skaalautuvia sopeutumisratkaisuja.

TP3 Energiatehokkuus:

Tuetaan kuntia asiantuntijaneuvonnalla energiatehokkuuden suunnittelussa, seurannassa ja käytännön ratkaisujen löytämisessä -ja käyttöönotossa, raportoinnin kehittämisessä sekä yhteistyöllä alueellisen energianeuvonnan kanssa. Lisäksi etsitään

ratkaisuja energiaköyhyyden vähentämiseksi ja toteutetaan kuntakokeiluja uusien, skaalautuvien lappilaisten energiatehokkuusratkaisujen kehittämiseksi ja levittämiseksi.

TP4 Maakunnallisen ilmastotyön kehittäminen:

Kehitetään ja vakiinnutetaan Lapin ilmastotyön koordinoitua, käynnistetään maakunnallinen seuranta ja sopeutumisen poikkihallinnollinen yhteistyö sekä vahvistetaan ilmastotyön viestintää kuntien, kuntalaisten ja elinkeinoelämän suuntaan. Lisäksi perustetaan ilmastotyön tuloksia, työkaluja ja oppaita kokoava Lapin ilmastotyön sivusto.

Hankkeen kokonaisbudjetti on n.447 225€, josta haettu tuki 357 780€ (80%). Kuntarahoituksen osuus on 29 292 €.

Lapin liitto on osoittanut hankkeelle omarahoitusta sekä 30 % vakituisen työntekijän työpanosta. Lisäksi kunnilta on haettu erillistä omarahoitusta hankkeeseen ja tähän mennessä 11 Lapin kuntaa on ilmoittanut alustavan sitoumuksensa omarahoitukseen. Saatu omarahoitus riittää hankkeen toteutukseen. Osalta kunnista odotetaan vielä tietoa asiasta.

Hankkeen alustava budjetti oheismateriaalissa.

Hankkeen toteuttamiseen palkataan myös 100 % työosuudella projektipäällikkö ja projektikoordinaattori.

Hankehakemus jätetään YmpäristöEAKR-hakuun 21.9.2026. Mikäli hanke saa myönteisen rahoituspäätöksen, se toteutetaan hankesuunnitelman mukaisesti ajalla 1.1.2027- 31.12.2028.

Ehdotus ohjausryhmän kokoonpanosta: Lapin liitto, Lapin kuntien edustus seutukunnittain, Motiva/Alueellinen energianeuvonta, Ilmatieteen laitos (Sodankylä/Rovaniemi), Pelastuslaitos/Lapha, Lapin EVK-keskus / valtakunnallinen ilmastoyksikkö, Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri

Hanketta esittelee kestävän kehityksen asiantuntija Hanna-Leena Pesonen.

Esittelijä vs. maakuntajohtaja Takkula Hannu Lapin liitto

Päätösesitys Hallitus hyväksyy hankkeen omarahoitusosuuden ja edelleen hankkeen jättämisen rahoitushakuun. Lisäksi hallitus nimeää keskuudestaan edustajan hankkeen ohjausryhmään.

Päätös

Tiedoksi